

Budsjett og økoplan 2012 - 2015

Den politiske prosessen

- **Strategimøte i formannskapet**
- Hensikt:
 - Sikre at formannskapet med utgangspunkt i partiprogram, kommuneplanen, driftserfaringer og kunnskaper om endrede behov og forutsetninger kan vedta fokusområder og bestillinger om hva som ønskes belyst nærmere i prosessen.
- Hvordan:
 - Drøftingene bygger på vedtatt økonomiplan og notat fra rådmannen som formidler føringene i kommuneplan og økonomiplan/budsjett, evt konsekvenser av vedtatt statsbudsjett samt den informasjon som er tilgjengelig om driftsresultatet for foregående år.
 - Deltakerne drøfter og synliggjør nye behov og utfordringer og avklarer behov for nærmere utredninger i denne sammenheng. Det settes opp målsettinger for utviklingen i planperioden.
 - Resultatet oppsummeres og godkjennes av formannskapet som retningsgivende for den forestående rullering av økonomiplanen.

Økonomiplanrundskriv med bestillinger

- Hensikt:
 - Sikre at resultateneheters innspill er i overensstemmelse med strategier og vedtatte føringer i strategidokumentet og bygger på driftsresultat og driftserfaringer og eventuelt justeringer fra forrige år som får virkninger i inneværende år.
 - Gi retningslinjer og grunnlag for økonomiplanarbeidet.
- Hvem: Rådmannen
- Når: Februar
- Administrative utredninger danner utgangspunkt for bearbeiding i rådmannens ledermøte og videre behandling i økonomiutvalg og formannskap.

Økonomiutvalg/formannskap forelegges utredninger og regnskap fra foregående år

- Hensikt:
 - Formidle driftserfaringer og avvikende ressursbruk på tjenesteproduksjon foregående år, og avklare konsekvensene for planperioden.
 - Gjennomgang av ønskede temaer i formannskap /økonomiutvalg
 - Presentere foreløpige utredninger på bestillinger samt skisser til drifts- og investeringstiltak for nærmere avklaring.
- Når: Mars, april, mai

Budsjettarbeid i Resultatenhetene

- Formål:
 - Utarbeide forslag til sektorenes budsjett innenfor de rammer og forutsetninger som er gitt i budsjetttrundskrivet.
- Hvem: Økonomimedarbeidere, ledergruppa og ledere i enhetene.
- Hvordan: Arbeides ledes av ledere for Resultatenhetene gjennom ledergruppen. Forslag til enhetenes budsjett drøftes i ledergruppen.
- Når: Slutten av september

Rådmannens utredning til budsjett

- Formål:
 - Samordne Resultatenhetenes budsjettforslag innenfor politiske mål og økonomiske rammer gitt i økonomiplan og budsjetttrondskriv og andre relevante rammer som følge av politiske og administrative beslutninger.
- Hvem: Rådmann, ledergruppa og økonomisjef.
- Hvordan: Prosess og beslutning i ledergruppa.
- Når: Slutten av oktober.

Formannskapets behandling av årsbudsjettet og innstilling til kommunestyret

- Formål:
 - Få belyst og drøftet konsekvensene av vedtakene i økonomiplanen slik de kommer til uttrykk i rådmannens utredning til budsjett.
 - Foreta politiske drøftinger og forhandlinger og formidle informasjon til gruppelederne i kommunestyret rammer, prioriteringsforslag og konsekvenser.
 - Ta høyde for mulige konsekvenser som følge av forslaget til statsbudsjett som legges fram medio oktober.
Formannskapet skal saldere budsjettet.
- Hvordan: Politiske drøftinger i formannskapet, gruppene og partiene.
- Resultat: Formannskapet vedtar saldert forslag til årsbudsjett til kommunestyret.
- Når: Slutten av november

Den økonomiske situasjonen

- Kommunen har hatt et økonomisk handlingsrom som ikke har vært vanlig i norske kommuner.
- Det har vært foretatt omfattende utvidelser av tjenestene og det er investert stort i bygg og annen infrastruktur.
- Dette gir kommunen rasjonell drift og gode muligheter til å møte fremtiden.

Den økonomiske situasjonen 2

- Det avgåtte kommunestyret etablerte gjennom vedtatt handlingsprogram/ økonomiplan et ambisiøst investerings- og driftsprogram.
- De tyngste investeringsoppgavene er allerede igangsatt.
- Flere investeringsoppgaver med tilhørende store driftskostnader, er ennå ikke iverksatt

Den økonomiske situasjonen 3

- Slik tidligere kommunestyrevedtak foreligger - og til tross for min utredning – legges det beslag på meget store økonomiske ressurser i perioden.
- Det innebærer at kommunen ved periodens slutt i realiteten har tømt sine fonds
- Fondene nyttes både til drift og til egenkapital

Den økonomiske situasjonen 4

- Da Hamar kommunestyre vedtok økonomiplanen i desember 2010, var det, selv med de store tunge investeringene og driftstiltak som skulle gjennomføres, mulig å bringe planen i økonomisk balanse.
- Det forutsatte
 - at det ble foretatt endringer i egenkapitalen i Eidsiva energi,
 - økninger i eiendomsskatten,
 - forventet bedring i statlige rammebetingelser,
 - bruk av fonds til både drift og egenkapital

Den økonomiske situasjonen 5

- Økte pensjonsutgifter på 30 mill både i 2012 og 2013
 - Svære dyre lønnsoppgjør de siste årene
 - Stor økning i folketrygdens grunnbeløp
 - Den akutte inntektssvikten for livselskapene grunnet internasjonal økonomi
 - Finansdepartementet mener at det vil være en langsiktig svekket inntjening for livselskapene grunnet internasjonal økonomi. Det innebærer at kommunene må dekke mer av utgiftene selv.

Den økonomiske situasjonen 6

- Formannskapet må allerede i januar/ februar begynne en grundig politisk bearbeiding av planen med sikte på å etablere en balanse som er mer reell, robust og fremtidsrettet enn det som foreligger i denne utredningen.
- De "nye" folkevalgte organene må få satt sitt "stempel" på planen og de prioriteringer man ønsker.
- Dere vil ikke finne noen "quick fix" for å saldere ut den altfor høye bruken av fonds som lå i kommunestyrets vedtak fra desember 2011, og som ligger i min utredning.
- Den eneste muligheten til å oppnå dette, er et grundig politisk håndverk hvor man legger sten på sten og forestår en hard prioritering.

Hva er løst??

- Alle de forholdene som ble vedtatt i desember ligger inne
- Det er satt av midler i samsvar med vedtak i tertialrapportene i år
- Det er satt av nye midler til skole, barnehage og pleie og omsorg
- Det er reduserte rammer til administrasjon og stab
- De er reduserte midler til Barn og Familie
- Det er satt av midler til friskvern i Anker'n
- Det er satt av midler til investeringer i Skole, barnehage, BOSO, Kulturhus, Anker'n mv.

